

Bruksela, 29 września 2023 r.
(OR. en)

13306/23

SOC 634
EMPL 453
ECOFIN 915
EDUC 364

NOTA

Od:	Komitet Ochrony Socjalnej
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Kluczowe wyzwania społeczne: Najważniejsze przesłania Komitetu Ochrony Socjalnej sporządzone na podstawie corocznej oceny Przeglądu sytuacji w dziedzinie ochrony socjalnej – Zatwierdzenie

Delegacje otrzymują najważniejsze przesłania sporządzone na podstawie corocznej oceny Przeglądu sytuacji w dziedzinie ochrony socjalnej i zmian w polityce ochrony socjalnej, w wersji uzgodnionej ostatecznie przez Komitet Ochrony Socjalnej 26 września 2023 r., z myślą o ich zatwierdzeniu przez Radę (EPSCO) 9 października 2023 r.

Pełne sprawozdanie znajduje się w dok. 13306/23 ADD 1.

Profile poszczególnych krajów w ramach Przeglądu sytuacji w dziedzinie ochrony socjalnej załączone do tego sprawozdania znajdują się w dok. 13306/23 ADD 2–4.

Najważniejsze przesłania

1. **Zgodnie ze swoim mandatem określonym w art. 160 TFUE, Komitet Ochrony Socjalnej przedstawił Radzie swoją coroczną ocenę sytuacji społecznej w UE oraz zmian polityki w państwach członkowskich;** ocenę przygotowano w oparciu o najnowsze dostępne dane i informacje. Na tej podstawie Komitet Ochrony Socjalnej zwraca uwagę na następujące ustalenia oraz wspólne priorytety, które powinny ukierunkowywać prace podczas przygotowywania Rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r.
2. W 2022 r. **rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie** rozpoczęła się w czasie, gdy Europa wykazywała silne oznaki odbudowy po bezprecedensowym wstrząsie gospodarczym spowodowanym pandemią COVID-19. Doprowadziło to do gwałtownego pogorszenia koniunktury. W 2022 r. **wzrost gospodarczy** w UE uległ spowolnieniu, ale pomimo obaw przed recesją pozytywne wskaźniki wzrostu w pierwszej połowie 2023 r. pokazały odporność gospodarki europejskiej w trudnym kontekście globalnym. Całkowite zatrudnienie nadal rosło w 2022 r., choć w wolniejszym tempie w skali roku, a wskaźnik **zatrudnienia** osób w wieku 20–64 lat osiągnął 75,3 % w pierwszym kwartale 2023 r. Stopa bezrobocia utrzymywała się w 2022 r. na bardzo stabilnym poziomie 6,2 % (znacznie niższym od poziomu 6,5 % z marca 2020 r., tuż przed wybuchem kryzysu związanego z COVID-19), a w kwietniu 2023 r. osiągnęła rekordowo niski poziom 5,9 % przy jednocześnie wysokich wskaźnikach uczestnictwa i zatrudnienia.
3. Od lutego 2022 r., kiedy Rosja rozpoczęła wojnę napastniczą, znacznie wzrosły **ceny**. Wzrost cen początkowo wynikał ze wzrostu cen energii, a presja zwiększyła się wraz z przeniesieniem wyższych kosztów energii na żywność, usługi i inne towary. Miało to wpływ na ceny konsumpcyjne, a co za tym idzie na siłę nabywczą gospodarstw domowych, zwłaszcza w przypadku rodzin o niższych dochodach, które większą część swoich dochodów wydają na energię i żywność. Po osiągnięciu szczytowego poziomu w 2022 r. inflacja ogólna nadal jednak spadała w pierwszym kwartale 2023 r. w warunkach gwałtownego spowolnienia cen energii.

4. Wzrost **realnych łącznych dochodów gospodarstw domowych** w UE w ujęciu rok do roku obniżył się w 2022 r., osiągając wartość ujemną w trzecim i czwartym kwartale. Wynikało to głównie z wpływu rosnącej inflacji i spadku realnego wynagrodzenia pracowników i osób samozatrudnionych, a także ujemnego rzeczywistego wkładu (netto) pochodzącego ze świadczeń socjalnych w ujęciu rok do roku. W pierwszym kwartale 2023 r. dochody gospodarstw domowych utrzymywały się zasadniczo na stałym poziomie przez rok w ujęciu realnym (+0,3 %), co jest odzwierciedleniem tego, że spadek płac realnych (wynoszący - 0,9 %) był zrównoważony głównie podatkami, świadczeniami i innymi transferami (w wysokości +0,9 %).
5. **Jeżeli chodzi o postępy w realizacji celu ograniczenia ubóstwa do 2030 r., w 2022 r. w UE utrzymywała się ogólna stabilność w porównaniu z rokiem poprzednim** (przy spadku wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym o 0,1 punktu procentowego) i **z okresem ostatnich 3 lat**. Stabilność ta odzwierciedla spadek liczby osób zagrożonych ubóstwem¹ i osób żyjących w gospodarstwach domowych (quasi-)bezrobotnych, ale ukazuje wzrost pod względem pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej. Na poziomie państw członkowskich około jedna czwarta państw odnotowała w 2022 r. znaczny spadek wskaźników zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Większość państw członkowskich nie odnotowała żadnych znaczących zmian w swoich wskaźnikach. Natomiast w kilku państwach członkowskich, w których wskaźniki były niższe od średniej, nastąpił wzrost, podczas gdy w większości z państw, w których wskaźniki są wyższe od średnich, faktycznie odnotowano spadek tych wskaźników, co wskazuje na pewien stopień konwergencji wyników państw członkowskich. **Szybkie szacunki Eurostatu dotyczące dochodów w 2022 r.** wskazują również, że ogólnie ubóstwo utrzymywało się średnio na stałym poziomie w 2022 r.

¹ Odnosi się to do dochodów w 2021 r.

6. **Stabilność ta została osiągnięta również dzięki środkom wsparcia dochodów** wprowadzonym w celu złagodzenia skutków wysokiej inflacji, które to środki pozwoliły utrzymać poziom dochodu do dyspozycji w ujęciu nominalnym. Potwierdza to pozytywny wpływ nadzwyczajnych środków przyjętych zarówno na szczeblu UE, jak i państw członkowskich w ciągu ostatnich trzech lat. W przeciwieństwie do tego, co miało miejsce w następstwie kryzysu finansowego z 2008 r., skutecznie łagodziły one negatywny wpływ, jaki na dochody wywarły pandemia, kryzys energetyczny i inflacyjny. Wzrost kosztów utrzymania ma jednak wpływ na dochody realne, co częściowo uwzględniono w szacunkach dotyczących wskaźnika zagrożenia ubóstwem zakotwiczonego w 2021 r.², wskazujących na wzrost w około połowie państw członkowskich i na możliwe pogorszenie się poziomu życia w kilku państwach. Chociaż szacuje się, że mediana dochodu do dyspozycji gospodarstw domowych w UE wzrosła o około 7 % w ujęciu nominalnym, spadła o około 2 % w ujęciu realnym.
7. Jeżeli chodzi o cel uzupełniający, **ubóstwo dzieci również utrzymywało się zasadniczo na stabilnym poziomie w 2022 r.**, przy czym w porównaniu z 2021 r. liczba dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrosła jedynie nieznacznie (o 0,3 mln). Wynika to z niewielkiego spadku liczby dzieci zagrożonych ubóstwem, większego spadku liczby dzieci żyjących w gospodarstwach domowych osób (quasi-)bezrobotnych oraz wzrostu liczby dzieci doświadczających pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej. W 2022 r. liczba dzieci zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym była jednak o 0,9 mln wyższa niż w roku odniesienia 2019.

² Odsetek osób zagrożonych ubóstwem zakotwiczony w stosunku do 2021 r. obejmuje osoby o ekwiwalentnym dochodzie do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem obliczonego w 2021 r., skorygowanego o zmiany zharmonizowanego indeksu cen konsumpcyjnych (HICP) w latach 2021–2022. Zakotwiczony wskaźnik zagrożenia ubóstwem definiuje się jako odsetek osób w całej populacji, które znajdują się poniżej tego progu ubóstwa skorygowanego o inflację. Wskaźnik częściowo odzwierciedla zmiany cen i ich wpływ na dochody.

8. Pomimo utrzymujących się wyzwań zaobserwowano pewne **pozytywne zmiany w sytuacji społecznej**, przy czym liczba państw członkowskich, które odnotowały zmiany pozytywne przewyższa liczbę tych, które odnotowały zmiany negatywne – zmiany dotyczą następujących obszarów:
- spadek odsetka ludności żyjącej w **gospodarstwach domowych osób (quasi-)bezrobotnych** w prawie połowie państw członkowskich, spadek **długotrwałego bezrobocia** w prawie jednej trzeciej państw oraz dalszy wzrost **wskaźnika zatrudnienia** starszych pracowników w prawie wszystkich państwach członkowskich, co odzwierciedla poprawę sytuacji na rynku pracy;
 - poprawiła się również sytuacja **młodzieży**: spadła liczba osób niekształących się, niepracujących ani nie szkolących się (młodzież NEET), odnotowano także spadek ogólnego wskaźnika na poziomie UE;
 - odnotowano również znaczne obniżenie się **głębokości ubóstwa** (tj. wskaźnik głębokości ubóstwa w odniesieniu do mediany) wśród ogółu ludności w ponad jednej trzeciej państw członkowskich, a także wśród dzieci.
9. Niemniej jednak pojawiły się pewne **kwestie wymagające obserwacji** w związku z rozwojem sytuacji w ostatnim czasie, a mianowicie:
- wzrost wskaźnika **pogłębionej deprywacji materialnej i społecznej** oraz standardowego wskaźnika deprywacji materialnej i społecznej dla ogółu ludności i dzieci w około jednej trzeciej państw członkowskich, co ukazuje, że realny dochód do dyspozycji gospodarstw domowych spadł w 2022 r., ponieważ przystępność cenowa wielu dóbr zmniejszyła się ze względu na wzrost inflacji. Znalazło to również odzwierciedlenie w znacznym wzroście **wskaźnika przeciążenia wydatkami mieszkaniowymi** w wielu krajach;

- **pogorszenie się sytuacji w zakresie ubóstwa i względnego dochodu osób starszych** (w wieku powyżej 65 lat) wraz ze wzrostem wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w odniesieniu do tej grupy w niemal połowie państw członkowskich. W podobnej liczbie państw członkowskich pogorszyły się względne dochody z emerytur, co pokazuje zagregowana stopa zastąpienia;
 - zróżnicowane zmiany w zakresie **nierówności dochodowych**, przy czym w niemal połowie państw członkowskich odnotowano pogorszenie sytuacji, a w podobnej liczbie państw członkowskich poprawę.
10. **Europejski filar praw socjalnych** określa niezbędne ramy działań na szczeblu UE i państw członkowskich. Wraz z trzema **głównymi celami UE** w dziedzinie zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa filar przyczyni się do osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej między państwami członkowskimi. Ponieważ cele te są współzależne i wzajemnie się wzmacniają, należy podjąć **spójne działania polityczne** we wszystkich dziedzinach polityki.
11. Państwa członkowskie powinny nadal podejmować **ukierunkowane działania w celu złagodzenia skutków wzrostu i zmienności cen**. Należy chronić siłę nabywczą gospodarstw domowych, zwłaszcza w przypadku rodzin o niższych dochodach, które większą część swoich dochodów wydają na energię i żywność (i inne podstawowe usługi) i które w związku z tym są w coraz większym stopniu dotknięte deprywacją materialną i społeczną. W tym kontekście **ocena skutków dystrybucyjnych polityk i reform** może pomóc zapobiegać negatywnym skutkom społecznym środków eliminacji ubóstwa i nierówności i powinna być systematycznie wykorzystywana przy opracowywaniu reform i podczas sporządzania budżetu.
12. W obecnym niepewnym otoczeniu międzynarodowym i gospodarczym **pozytywnej dynamice zatrudnienia wynikającej z odbudowy po pandemii COVID-19** powinny towarzyszyć **polityki w zakresie ochrony socjalnej i włączenia społecznego wsparte o inwestycje społeczne**, tak aby zapewnić sprawiedliwy wzrost gospodarczy, dalszą poprawę odporności gospodarek i społeczeństw oraz ograniczyć zagrożenia dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych i osób, w tym zagrożenia związane z transformacją ekologiczną i cyfrową.

13. Państwa członkowskie powinny nadal **modernizować swoje systemy ochrony socjalnej i włączenia społecznego**, zwracając uwagę na adekwatność, zasięg i wykorzystanie świadczeń, które powinny być skutecznie łączone ze środkami aktywnego włączenia; modernizacja ta powinna opierać się o wnioski wyciągnięte z kryzysu związanego z COVID-19, lecz prowadzić do opracowania bardziej trwałych środków. Państwa członkowskie powinny zapewniać, a w razie potrzeby wzmacniać, solidne siatki bezpieczeństwa socjalnego poprzez połączenie odpowiedniego wsparcia dochodu (za pośrednictwem świadczeń zapewniających dochód minimalny i innych towarzyszących świadczeń pieniężnych), świadczeń rzeczowych oraz dostępu do usług wspierających i podstawowych, zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie. Uproszczenie i zoptymalizowanie świadczeń jest również konieczne, aby zapewnić ich wykorzystanie, a ich odpowiednia indeksacja ma kluczowe znaczenie w kontekście obecnych wysokich stóp inflacji.
14. **Należy wspierać ochronę socjalną wszystkich pracowników i osób samozatrudnionych** zgodnie z zaleceniem Rady z 2019 r. w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej. Ze sprawozdania z wdrażania zalecenia wynika, że istnieją znaczne różnice w poziomie ambicji państw członkowskich w zakresie zapewniania formalnego i rzeczywistego dostępu do odpowiednich i przejrzystych systemów ochrony socjalnej. Około połowa państw członkowskich zaplanowała istotne reformy mające na celu poprawę uczestnictwa w systemach ochrony socjalnej określonych kategorii osób na rynku pracy; jednak nie wszystkie z tych reform zostały już wdrożone. W wielu państwach członkowskich w krajowych planach wdrażania mniej uwagi poświęcono zapewnieniu tego rzeczywistego dostępu – w szczególności przez dostosowanie przepisów regulujących uprawnienia do świadczeń i poprawę przejrzystości. W związku z tym konieczne są dalsze działania wdrożeniowe, aby zlikwidować istniejące luki.

15. W obliczu pogłębiania się **ubóstwa dzieci** konieczne są środki mające na celu przerwanie międzypokoleniowego dziedziczenia ubóstwa, w tym poprzez wdrożenie zalecenia Rady w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci. W szczególności dostępność, jakość i przystępność cenowa wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem ma kluczowe znaczenie, by wspierać rozwój umiejętności i kompetencji dzieci oraz uczestnictwo rodziców w rynku pracy.
16. Kryzys energetyczny uwypuklił potrzebę zapewnienia dostępu do **usług kluczowych**, zwłaszcza w celu złagodzenia negatywnych skutków społecznych rosnących cen. W niedawnym sprawozdaniu Komisji w sprawie dostępu do usług kluczowych potwierdzono, że – chociaż większość ludności UE ma dostęp do usług kluczowych (w tym energii, wody, urządzeń sanitarnych, transportu i usług cyfrowych) – osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osoby najbardziej zmarginalizowane napotykają największe bariery w dostępie do takich usług. W sprawozdaniu podkreślono, że przystępność cenowa może stanowić istotną barierę w równym dostępie przede wszystkim do energii, a następnie komunikacji cyfrowej, transportu oraz wody i urządzeń sanitarnych. Zgodnie z zaleceniem Rady w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej rozwiązanie problemu **ubóstwa energetycznego** jest zatem kluczowe, by zapewnić sprawiedliwą transformację ekologiczną. Podaż i dostępność stwarzają wyzwania również z punktu widzenia dostępu, czasami w powiązaniu z innymi barierami, takimi jak brak umiejętności lub czynniki geograficzne (różnice między obszarami miejskimi a wiejskimi, regiony oddalone i wyspiarskie). Finansowanie unijne, w tym plan REPowerEU, może wspierać państwa członkowskie w wysiłkach zarówno na rzecz radzenia sobie z obecnymi niepewnymi scenariuszami, jak i z wyzwaniami strukturalnymi w zakresie dostępu do usług kluczowych.

17. W tematycznych sprawozdaniach na temat kwestii społecznych z 2023 r. podsumowano istniejące i wyjątkowe środki stosowane przez państwa członkowskie w **obliczu kryzysu energetycznego i związanego z kosztami utrzymania**. W perspektywie przyszłościowej należy dalej koncentrować się na strategiach walki z ubóstwem energetycznym. Długoterminowe strategie krajowe wymagają połączenia dostosowań systemów ochrony socjalnej i systemów włączenia społecznego z usługami socjalnymi. Środki o charakterze stałym, takie jak w szczególności mechanizmy indeksacji wynagrodzeń i świadczeń społecznych, przyczyniają się do złagodzenia wpływu wysokiej inflacji na dochody realne i poziom życia. W tym względzie można zauważyć, że jak dotąd środki te nie przekładały się na „dalszy wzrost inflacji”. Środki wsparcia mające konkretnie na celu zwalczanie ubóstwa energetycznego poprzez poprawę przystępności cenowej energii mają w większości charakter tymczasowy (82 %) i są zazwyczaj powszechne. Większość tych środków tymczasowych przestanie być stosowana do końca 2023 r., a zatem możliwe, że nadal trzeba będzie koncentrować się na strategiach zwalczania ubóstwa energetycznego w sposób bardziej strukturalny. Potrzebne są również ukierunkowane podejścia, aby skuteczniej łagodzić negatywne skutki kryzysu dla tych, którzy są bardziej narażeni na jego wpływ i bardziej go odczuwają. Należy wdrożyć specjalne struktury mające na celu ocenę ubóstwa energetycznego, monitorowanie go i przeciwdziałanie mu, również z myślą o lepszym ukierunkowaniu nadzwyczajnych środków polityki.
18. Należy podjąć dodatkowe wysiłki w celu zapewnienia **przystępnych cenowo mieszkań**, w tym mieszkań socjalnych lub mieszkań na wynajem po przystępnych cenach, poprzez plany, reformy i inwestycje. Państwa członkowskie powinny również zwrócić uwagę na szczególne potrzeby mieszkaniowe, takie jak mieszkania dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji i osób z niepełnosprawnościami. Z myślą o **osobach bezdomnych** należy wdrożyć politykę zapobiegania eksmisjom i politykę „najpierw mieszkanie”, a także politykę przeciwdziałania segregacji. Potrzebne są silniejsze ramy monitorowania i koordynacja polityki mieszkaniowej (z uwzględnieniem kontroli wysokości czynszów i opodatkowania) z innymi politykami społecznymi (np. wsparciem dochodu i dodatkami mieszkaniowymi) i usługami (np. transportem). W ramach europejskiej platformy zwalczania bezdomności państwa członkowskie działają na rzecz położenia kresu bezdomności do 2030 r.

19. W kontekście wysokiej inflacji i gwałtownie rosnących kosztów energii **emeryci** mogą znajdować się w trudniejszej sytuacji, ponieważ mają mniejszą kontrolę i elastyczność w dostosowywaniu swoich dochodów w odpowiedzi na zmieniające się okoliczności. Państwa członkowskie powinny chronić poziom życia emerytów poprzez przyjęcie środków skierowanych do grup społecznych w trudnej sytuacji, takich jak emeryci o niskich dochodach. Zgodnie ze specyfiką krajową, oprócz indeksacji emerytur, można rozważyć dodatkowe ukierunkowane środki, takie jak płatności uzależnione od wysokości dochodów, w zależności od struktury systemu emerytalnego. Państwa członkowskie powinny kontynuować wysiłki na rzecz zapewnienia osobom w starszym wieku skutecznej ochrony socjalnej, adekwatności emerytur i stabilności systemów emerytalnych w kontekście reform strukturalnych mających na celu sprostanie wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa, malejącą liczbą Europejczyków w wieku produkcyjnym oraz zmianami na rynkach pracy. Wspieranie większego udziału w rynku pracy w ogóle lub konkretnie wspieranie zatrudnienia starszych pracowników może przyczynić się do podniesienia poziomu emerytur i poprawy stabilności fiskalnej systemu emerytalnego.

20. Należy wyeliminować słabości strukturalne krajowych systemów opieki, aby zapewnić **dostęp do dobrych jakościowo i przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej** w kontekście znacznego wzrostu popytu na te usługi i na usługi opieki zdrowotnej oraz zmniejszenia liczby osób w wieku produkcyjnym, co przekłada się na zmniejszenie składek na rzecz systemów ochrony socjalnej. Środki wykonawcze zawarte w zaleceniu Rady z 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej mogą pomóc sprostać tym wyzwaniom. Świadczenie opieki długoterminowej ma kluczowe znaczenie również w kontekście uczestnictwa kobiet w rynku pracy i przestrzegania podstawowych praw człowieka osób potrzebujących opieki. Należy rozszerzać ofertę dobrych jakościowo, ukierunkowanych na człowieka i szanujących swobodę wyboru usług opieki długoterminowej, a jednocześnie inwestować w zdrowe starzenie się, profilaktykę i rehabilitację, co może przyczynić się do zmniejszenia zapotrzebowania na tę opiekę. Lepsze zintegrowanie usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej może skuteczniej odpowiadać na potrzeby w zakresie opieki, a także zapewnić optymalne wykorzystanie ograniczonych zasobów finansowych i ludzkich. Należy położyć większy nacisk na normy jakościowe i zapewnianie jakości. Konieczna jest kontynuacja działań mających na celu poprawę warunków pracy oraz zatrzymywanie i przyciągnięcie pracowników. Cyfryzacja i inne innowacyjne rozwiązania mogą przyczynić się do poprawy warunków pracy, a także umożliwić samodzielne funkcjonowanie we własnym domu przez dłuższy czas.

21. Po pandemii COVID-19 państwa członkowskie powinny nadal stawiać czoła istniejącym wyzwaniom stojącym przed europejskimi **systemami opieki zdrowotnej** oraz zwiększać odporność tych systemów i ich gotowość na ewentualne przyszłe kryzysy. Reformy powinny obejmować modernizację placówek opieki zdrowotnej, poprawę zdolności w zakresie zdrowia publicznego, rozwiązanie problemu niedoboru siły roboczej, poprawę opieki profilaktycznej i wprowadzanie innowacji. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia znaczne wsparcie dla krajowych wysiłków na rzecz reform. Należy zagwarantować, by istniały skuteczne sieci bezpieczeństwa zapewniające dostęp do opieki zdrowotnej osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji. Dalsze wysiłki na rzecz poprawy zintegrowanej opieki, w tym koordynacja z usługami socjalnymi, będą miały kluczowe znaczenie dla poprawy skuteczności opieki. Wprowadzanie telemedycyny i innych rozwiązań cyfrowych – mając na uwadze przepaść cyfrową – powinno nadal poprawiać dostępność opieki i przyczyniać się do lepszych efektów zdrowotnych wśród ludności. Wzmocnienie promocji zdrowia i profilaktyki chorób będzie miało kluczowe znaczenie dla poprawy efektów zdrowotnych. Zdrowie psychiczne było szczególnie zagrożone w związku z pandemią COVID-19, która miała znaczące skutki społeczne i negatywnie wpłynęła na ogólny dobrostan i jakość życia osób, zwłaszcza ludzi młodych. Zgodnie z niedawną inicjatywą Komisji dotyczącą kompleksowego podejścia do zdrowia psychicznego konieczne są wysiłki na rzecz stworzenia zintegrowanego, międzysektorowego podejścia do zdrowia psychicznego, również poprzez uwzględnienie usług w zakresie zdrowia psychicznego w podstawowej opiece zdrowotnej i przejście na opiekę środowiskową.
22. **Europejski semestr** nadal stanowi skuteczne narzędzie koordynacji służące wspieraniu trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, wspieraniu konkurencyjności, zatrudnienia oraz odpowiedniej ochrony socjalnej i włączenia społecznego. Ponieważ wiele działań reformatorskich podjętych przez państwa członkowskie stanowi część krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, istotne jest, aby Rada EPSCO i jej organy doradcze były ściśle zaangażowane w bieżące monitorowanie realizacji tych planów.

23. Aby wzmocnić Europę socjalną i wspierać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na szczeblu UE i państw członkowskich, z należyтым uwzględnieniem odpowiednich kompetencji, należy utrzymać konstruktywny **dialog** między instytucjami UE, państwami członkowskimi, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.
24. We wspólnej opinii horyzontalnej w sprawie europejskiego semestru 2023 przygotowanej przez Komitet Ochrony Socjalnej i Komitet ds. Zatrudnienia na posiedzenie Rady EPSCO w czerwcu 2023 r. oba komitety wezwały do ustanowienia ściślejszej koordynacji między politykami gospodarczymi, fiskalnymi, zatrudnieniowymi i społecznymi. W tym kontekście komitety uznają potrzebę unowocześnienia swoich narzędzi monitorowania przy jednoczesnym unikaniu ryzyka polegającego na zwiększeniu obciążeń administracyjnych. Ramy monitorowania społecznego, w tym narzędzia analityczne wykorzystywane w rocznym sprawozdaniu Komitetu Ochrony Socjalnej, są obecnie poddawane przeglądowi przez ten komitet, w stosownych przypadkach wspólnie z Komitetem ds. Zatrudnienia, w celu uproszczenia i skonsolidowania istniejących narzędzi.
25. Komisja Europejska jest proszona o uwzględnienie powyższych wytycznych politycznych podczas przygotowywania rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2024 r.
-